

Universitetet i Stavanger
Læringsmiljøutvalget

LMU-sak 24/07 MIDTVEISEVALUERING AV HANDLINGSPLAN FOR
STUDENTER MED FUNKSJONSNEDETTELSE 2006/2008

Læringsmiljøutvalget har nedsatt en gruppe som har midtveisevaluert Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse 2006/2008. Gruppen har sett på viktige tiltak i handlingsplanen som omhandler fysisk og sosial tilgjengelighet for studenter med funksjonsnedsettelse, og hatt samtaler med ansvarlige for de enkelte tiltak.

På bakgrunn av vedlagte midtveisevaluering, fremmes følgende forslag til vedtak:

Forslag til vedtak: Læringsmiljøutvalget godkjenner midtveisevalueringen av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse, og sørger for at involverte enheter følger opp de utfordringer evalueringen konkluderer med.

Stavanger, 12.06.07

Kristofer Henrichsen
Utdanningsdirektør

Maren Anne Kvaløy
sekretær

Vedlegg:
Midtveisevaluering av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse

Vedlegg

Midtveisevaluering av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse 2006-2008

Bakgrunn

Personer med funksjonsnedsettelse er i større grad enn andre avhengig av høyere utdanning for å kunne ta del i arbeidslivet. Likevel er det en underrepresentasjon av mennesker med funksjonsnedsettelse som tar høyere utdanning i forhold til hvor mange som fullfører videregående skole. Både storting og regjering har forsøkt å gjøre noe med dette. Stortingsmelding nr. 40 (2002-2003) Nedbygging av funksjonshemmede barrierer, NOU 2001:22 Fra bruker til borger, og sist Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne (2004) intensiverer arbeidet med å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle.

Et av tiltakene er å pålegge alle utdanningsinstitusjoner en handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse, med sikte på at alle læresteder i størst mulig grad skal være tilgjengelige for alle. Dette kravet stammer fra Stortingsmelding nr. 9 (1998-1999)

Den første handlingsplanen ved Høgskolen i Stavanger ble vedtatt i 1996. Revidert plan ble utarbeidet i 2000 med to års varighet. På grunn av store organisatoriske endringer ved institusjonen ble denne planen videreført frem til ny plan forelå i 2006 med to års varighet.

UiS' prinsipper og hovedmål

UiS har som mål at studentene skal stå i sentrum for virksomheten ved UiS. Studentenes forutsetninger, behov og interesser er utgangspunktet for å skape et aktivt og bra læringsmiljø. Strategidokumentet (2005-2008) sier at UiS har som overordnet verdi å være et inkluderende universitet der det oppfordres til mangfold og fellesskap.

Studenter med funksjonsnedsettelse utgjør ingen ensartet gruppe, og hver enkel møter spesielle utfordringer i sin studiesituasjon. For at den enkelte skal ha muligheten til å lykkes, krever dette faglig kompetanse, et bredt samarbeid internt i organisasjonen og eksternt med andre instanser, samt praktiske ordninger.

I Universitet- og høgskolelovens § 4-3 blir det påpekt at "læringsmiljøet bør utformes etter prinsippet om universell utforming". Dette innebærer å finne anvendelige løsninger som bedrer tilgjengeligheten for ulike grupper med funksjonsnedsettelse. Byggverk, produkter og uteområder skal derfor utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

UiS sin Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse tar høyde for å se på universell utforming i et bredt perspektiv ut fra flere aspekt enn bare det fysiske. Dermed berøres også informasjon, IKT, læringsplattformer og selve undervisningen av begrepet.

Læringsmiljøutvalgets vedtak

Læringsmiljøutvalget har vedtatt å gjøre en midtveisevaluering av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse 2006-2008. Følgende ble vedtatt i LMU-sak 12/07:

Læringsmiljøutvalget nedsetter en gruppe på fire personer som i samarbeid med sekretariatet skal evaluere sentrale punkter i Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse. Evalueringsrapporten legges frem i LMU-møtet 19. juni. Gruppen består av Sven Andersen, Åse Marie Landsverk, Kjetil Clementsen og Jannicke Espeland.

Metode

Evalueringsgruppen kom i møte frem til hvilke punkter i planen det er mest hensiktsmessig å evaluere på dette tidspunkt. Gruppen vurderte tiltakspunktene i planen på bakgrunn av innhold og den tidsplan som er fastsatt i handlingsplanen. Det ble besluttet at evalueringen skal basere seg på samtaler med ansvarlige for de tiltak som er plukket ut av gruppen til evaluering.

Følgende punkter ble med bakgrunn i tidsplan for handlingsplanens tiltak, bestemt at skal evalueres:

Punkt 4 Fysisk tilgjengelighet

- 4.2 Finansiering av tiltak for å bedre fysisk tilgjengelighet. Ansvarlige: Felles ressurscenter og Drift.
- 4.3 Fysisk tilgjengelighet til bygg. Ansvarlige: Drift og Statsbygg.
- 4.4 Tilgang til undervisningsrom. Ansvarlige: Drift og Statsbygg, i samarbeid med Enhet for studentservice (ESS) og instituttene.
- 4.5 Ferdsel på uteområdene. Ansvarlige: Drift og Statsbygg
- 4.7 Tilgjengelige parkeringsplasser. Ansvarlige: Drift og Statsbygg
- 4.9 Tilgjengelighet til læringsmidler. Ansvarlige: Felles ressurscenter (FRES, Drift i samarbeid med IT).
- 4.10 Nybygg ved UiS. Ansvarlige: FRES og Statsbygg.

Punkt 6 Pedagogisk tilgjengelighet

- 6.3 Studielitteratur. Ansvarlige: Biblioteket i samarbeid med ESS
- 6.5 Eksamen. Ansvarlige: ESS, eksamenskontoret, og kontaktperson for studenter med funksjonsnedsettelse.
- 6.8 Læringsstøttesenter ved Universitetet i Stavanger. Ansvarlige: Universitetsbiblioteket.

Ansvarlige for de ulike tiltakene som skulle evalueres ble innkalt til møte for samtale med evalueringsgruppen fra LMU.

Til stedet i møte var:

- Sven Andersen, Drift (også med i LMUs evalueringsgruppe)
- Petter Spence, IT
- Reidar Horve, Statsbygg
- Espen Skjoldal, Universitetsbiblioteket
- Anne Helliesen, Enhet for studentservice
-

Forfall: John Møst, Felles ressurscenter.

I tillegg møtte evalueringsgruppen med sekretariat, med unntak av Jannicke Espeland som meldte forfall.

Møte ble ledet av LMUs leder Kjetil Clementsen.

Evaluering

Tiltakene som ble plukket ut til midtveisevaluering blir gjennomgått i den rekkefølge de er satt opp over. Hvert punkt vil bli kommentert med det som fremkom i møtet. Endelig følger en konklusjon av denne midtveiseevalueringen av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse.

FYSISK TILGJENGELIGHET

Hovedmål: Bygg, anlegg og lokaler ved UiS skal innrettes slik at studenter med nedsatt funksjonsevne har tilgang og kan utnytte disse på lik linje med de øvrige studentene. Prinsippet om universell utforming er lagt til grunn i forhold til planleggingen av nybygg.

- **4.2 Finansiering av tiltak for å bedre fysisk tilgjengelighet. Ansvarlige: Felles ressurscenter og Drift.**

Mål: Det skal være en stabil og forutsigbar finansiering av tiltak for å bedre fysisk tilgjengelighet med nedsatt funksjonsevne.

Planlagt tiltak: Minimum 1.2 millioner for 2006 fordelt mellom UiS og Statsbygg sitt vedlikeholdsbudsjett skal avsettes til tiltak for å utbedre fysisk tilgjengelighet for studenter med nedsatt funksjonsevne. (dette blir nærmere vurdert ved budsjettplanleggingen for 2007 og 2008.

Status, igangsatte tiltak: Felles ressurscenter fikk 1.2 millioner kroner som ble brukt på dørlukkere på Kjølvs Egelands hus (KE) i 2006. Det er i tillegg brukt 400 000 på dørlukkere på KE i 2007. I tillegg er det brukt ressurser på belysning på en del utearealer på UiS - området.

- **4.4 Tilgang til undervisningsrom. Ansvarlige: Driftsavdelingen i samarbeid med Statsbygg og Enhet for studentservice og instituttene.**

Mål: Studenter med funksjonsnedsettelse skal ha tilgang til auditoriene og andre undervisningsrom på lik linje med øvrige studenter.

Planlagt tiltak: Auditorier og seminarrom skal innrettes slik at studenter med funksjonsnedsettelse skal få best mulig utbytte av undervisningen. Dette innebærer døråpnere, gode lysforhold, teleslynger og annen tilgang til lokalene med rullestol. Dersom en student blir henvist til lokaler som ikke er tilgjengelig for studenten bør kurset flyttes til et lokale med tilfredsstillende tilgang.

Status, igangsatte tiltak: De ansvarlige for romfordelingen sender ut tilbakemeldinger på hva som fungerer og ikke i forhold til studenter med funksjonsnedsettelse og

rommenes fysiske forhold. Det er likevel en utfordring med nye studenter som ikke melder fra om at de har en funksjonsnedsettelse, da det er umulig å tilrettelegge for disse studentene i forkant. Det er et bra samarbeid mellom driftsansvarlige ved UiS og Statsbygg i forhold til å se på konkrete utfordringer knyttet til disse problemstillingene. Det er viktig at det er rom for fleksibilitet når utfordringer skal møtes.

- **4.5 Ferdsel på uteområdet. Ansvarlige: Driftsavdelingen i samarbeid med Statsbygg.**

Mål: Tilrettelegge uteområder slik at studenter med funksjonsnedsettelse kan ferdes uten store hindringer.

Planlagt tiltak: Kartlegge ferdselsveier med tanke på bevegelseshemmede og orienteringshemmede, slik at det er mulig å komme seg fra parkeringsplass og bussforbindelse og inn i bygninger. Kartleggingen må ta hensyn til vinterforhold.

Status, igangsatte tiltak: Ferdsel på uteområdene fungerer i stor grad bra. Likevel er det enkelte steder mangelfullt særlig i forhold til rullestolbrukere. I bibliotekets kjeller kommer ikke rullestolbrukere til, og nødutgang er ikke brukbar for denne studentgruppen. Det kunne vært mulig å sette opp skråbakke, men det er veldig begrenset med plass til dette. Dette ville likevel lettet situasjonen. Hovedproblemet slik drift ser det er mangelen på midler til å gjennomføre slike tiltak.

- **4.7 Tilgjengelige parkeringsplasser. Ansvarlige: Driftsavdelingen i samarbeid med Statsbygg.**

Mål: Universitetet skal ha nok parkeringsplasser for studenter med funksjonsnedsettelse og disse skal være tilrettelagt for å imøtekomme parkeringsbehovene disse studenten har.

Planlagt tiltak: Utvide antall parkeringsplasser for studenter med nedsatt funksjonsevne ved Kjell Arholms hus og Kjølv Egeland's hus.

Status, igangsatte tiltak: Det eksisterer parkeringsplasser beregnet på studenter med funksjonsnedsettelse til hvert bygg på universitetsområdet. Drift har ansvar for å gi tillatelse til slik parkering dersom studenten har bevis for sin diagnose fra kommunen. Utfordringen ligger i å tilfredsstille behovene til dem som er dårlige til bens men ikke er avhengig av rullestol. Likevel er tilbakemeldingen at situasjonen er tilfredsstillende og at de ansvarlige klarer å imøtekomme de krav som stilles.

- **4.9 Tilgjengelighet til læringsmedier. Ansvarlige: Felles ressurscenter (Driftsavdelingen i samarbeid med IT- avdelingen).**

Mål: Sikre at det er god tilgjengelighet til læringsmedier slik at studenter med funksjonsnedsettelse kan ta del i læringsprosesser på lik linje med andre studenter.

Planlagte tiltak: gjennomgang og utbedring av forhold vedrørende lys, lyd, teleslynger, akustikk, ventilasjon, plass til hjelpemidler, teknisk utstyr, strømuttak osv i auditorier,

grupperom, øvingsrom, lesesaler, laboratorier, bibliotek og andre lokaler hvor det foregår læring.

Status, igangsatte tiltak: Ansvarlige for IT ved Felles ressurscenter informerte om at det er kommet flere teleslynger i ulike rom ved UiS. Det er også kommet andre elektriske læringsmidler. Universitetets nye portal med nytt nettsted er i ferd med å utvikles og i denne sammenheng vil prinsippet om universell utforming tas hensyn til i den nye portalen i form av leselist, skriftstørrelser osv. Utarbeidelsen av det nye nettstedet har førende retningslinjer for hva det skal inneholde i form av tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne.

Det meldes om et par tilfeller av studenter med spesielle behov. Disse er meldt enten fra hjelpemiddelsentralen eller fra fakultetene. Det er likevel ikke kommet signaler om at det er forhold som ikke er tilfredsstillende.

Det påpekes for øvrig at det er problematisk at det ikke er kontaktpersoner for studenter med funksjonsnedsettelse ved alle tre fakultetene. Så langt mangler det en slik kontaktperson på Det samfunnsvitenskapelige fakultet og delvis på Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

- **4.10 Nybygg ved Universitetet i Stavanger. Ansvarlige: Felles ressurscenter og Statsbygg.**

Mål: UiS skal sikre at alle nybygg oppfyller krav for tilgjengelighet, ut over de minstekrav som stilles til nybygg. Målet må være universell utforming.

Planlagte tiltak: UiS skal vektlegge begrepet universell design ved nybygging. UiS skal rådføre seg med aktuelle høringsinstanser ved planlegging og i byggeprosessen av nybygg (f.eks. LMU, FFO, brukerorganisasjoner og lignende).

Status, igangsatte tiltak: Statsbygg informerte om at alle nye bygg ved UiS oppføres etter prinsippet om universell utforming. Arbeidsmiljøutvalget og tillitmannsapparatet har en sentral rolle i dette arbeidet. Likevel påpekes det at det eksisterer mangler i forhold til hvem som er med i planleggingen av ny bygg ved UiS.

Det ble stilt spørsmål ved i hvilke grad studentene deltok i slike byggeprosesser. Det er ingen tradisjon for dette ved UiS. Men det er mulig at Læringsmiljøutvalget bør inkluderes og holdes orientert om slike byggeprosesser, slik også tiltaksbeskrivelsen foreslår det.

PEDAGOGISK TILGJENGELIGHET:

Hovedmål: Studenter med funksjonsnedsettelse skal ha samme muligheter for læring som andre studenter, og ikke stenges ute på grunn av fysiske og undervisningsmessige forhold, uhensiktmessige eksamensformer og /eller manglende tilgang til hjelpemidler.

- **6.3 Studielitteratur. Ansvarlige: Biblioteket i samarbeid med Enhet for studentservice.**

Mål: Relevant studielitteratur skal være tilgjengelig for alle studenter.

Planlagt tiltak: Utrede muligheter for å produsere kompendier og undervisningsmaterieell i alternativ form ved UiS. I tillegg bedre rutiner for utgivelse av pensumlister på UiS slik at disse kommer i rimelig tid før semesterstart.

Status, igangsatte tiltak: Ved enkelte behov har studentene rettigheter. Blinde studenter har rett på å få produsert nødvendig litteratur i blindeskrift. Dyslektikere har kun rett på å få tilgang til allerede innspilte lydbøker, disse studentene har ikke produksjonsrett. Blindeskriftsbiblioteket foretrekker direkte kontakt med den blinde studenter for å etterkomme behov. Biblioteket ved UiS hjelper til med denne kontakten.

Når det gjelder pensumlister er det et problem å få inn disse listene i tide, dvs i god tid før semesterstart. SIS Bok (Studentsamskipnadens bokhandel) har kontakt med fakultetene. Likevel er det en utfordring hvordan en kan få inn pensumlitteraturlistene tidligst mulig. Det er opp til fakultetene og instituttene å ta ansvar for dette. Fristen er 1. juni og denne overholdes ikke.

I forhold til kompendier til studenter finnes det løsninger for slik spesialproduksjon for enkelte studenter, men det mangler bevilgninger for å gjennomføre det i praksis. Det ble ytret en opplevelse av at UiS "sakker akterut" i forhold til denne type hjelpemidler ved UiS.

- **6.5 Eksamen. Ansvarlige: Enhet for studentservice, eksamenskontoret, fakultetene og kontaktperson for studenter med funksjonsnedsetting.**

Mål: Sikre like muligheter for relevant evaluering og like muligheter for tilrettelegging av eksamen.

Planlagte tiltak: Lage rutiner for ansvarsfordeling i forhold til arrangement av eksamen, koordinere et samarbeid mellom fakulteter, institutter og Ess i forhold til tilrettelegging for eksamen, samt å informere studenter om muligheter og rettigheter gjennom aktuelle kanaler.

Status, igangsatte tiltak: Utarbeidelsen av rutiner for ansvarsfordeling er ikke ferdig. Dette skyldes i stor grad problemer med at fakultetene ikke har oppnevnt personer til en slik arbeidsgruppe. Gruppen skal lage praktiske rutiner omkring eksamensavvikling. Dette er ikke gjennomført ennå. Likevel ble det informert om at samarbeid mellom fakulteter, institutter og Ess er kommet godt i gang, og at arbeidet trolig er ferdig til høsten for neste eksamensperiode.

I forhold til informasjon til studenten, er de ansvarlige parter i ferd med å utarbeide en plan for ulike frister og annen informasjon rettet mot studentene og eksamen.

I tillegg kan det tas med at eksamensforskriften er revidert, men at den trolig bør revideres igjen etter denne eksamensperioden.

En problemstilling/utfordring det ble gitt uttrykk for var mangelen på definisjon av ansvarsområder. Hvem har egentlig hovedansvar for ulike tiltak? Når det er fakultetene som har hovedansvaret; Hvem gjør hva?

- **6.8 Læringsstøttesenter ved Universitetet i Stavanger. Ansvarlige: Universitetsbiblioteket.**

Mål: Læringsstøttesenteret skal hjelpe studenter med særskilte behov for å nå deres akademiske potensiale.

Planlagt tiltak: LSS skal gi veiledning til oppgaveskriving ved bruk av elektronisk verktøy, og gi dyslektikere veiledning, støtte og kurs. LSS skal også gi tilgang til programvare og egne pc-skjermer for funksjonshemmede studenter.

Status, igangsatte tiltak: Biblioteket har fremmet forslag for Læringsmiljøutvalget som har vedtatt å oppfordre Styret ved UiS til å opprette en stilling til Læringsstøttesenteret. I tillegg er det behov for å oppgradere det tekniske utstyret ved senteret, men dette er det manglende midler til. Det ble under evalueringen ytret en oppfordring til å spleise på en stilling til LSS mellom biblioteket og Utdanningsavdelingen. Likevel er utfordringen at man opplever at dette er dårlig forankret i ledelsen ved UiS, og at gode ideer ikke følges opp.

Konklusjon

Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse 2006-2008 er i det overstående evaluert med utgangspunkt i de tiltak som etter den fastsatte tidsplanen skal være igangsatt eller ferdige når halve perioden for handlingsplanen er omme.

Det kan på bakgrunn av denne midtveiseevalueringen konkluderes med at det på mange ulike nivå og innen for de ulike enhetene ved Universitetet arbeides med tiltak for å tilrettelegge hverdagen for studenter med funksjonsnedsettelse på en best mulig måte.

Blant annet er følgende gjennomført:

1. Den fysiske tilgjengeligheten ved UiS er betydelig bedret med store investeringer i døråpnere på sentrale bygg, samt en utbedring av utebelysningen på campus.
2. Antall parkeringsplasser for kjørende studenter med spesielle behov er tilfredsstillende.
3. Det er montert flere teleslynger i ulike rom ved UiS, samt andre elektriske læringsmidler.
4. Universitetets nye portal/nettsted er i ferd med å utvikles og prinsippet om universell utforming tas hensyn til i form av leselist, skriftstørrelser osv.
5. Alle nybygg ved UiS utføres i størst mulig grad etter prinsippet om universell utforming.
6. Samarbeidet mellom fakulteter, institutter og Ess er kommet godt i gang i forhold til eksamensavvikling, og arbeidet trolig er ferdig til høsten for neste eksamensperiode.
7. Biblioteket har fremmet forslag for Læringsmiljøutvalget som har vedtatt å oppfordre Styret ved UiS til å opprette en stilling til Læringsstøttesenteret.

Av utfordringer knyttet til tiltak som de ulike enhetene kan arbeide videre med mot 2008 kan nevnes:

1. Øke rommet for fleksibilitet knyttet til utfordringene som oppstår ved manglende informasjon om studenter med spesielle behov.
2. Se på muligheten for enda bedre tilrettelegging for rullestolbrukere enklere steder. Noe av utfordringen er knyttet til mangel bevilgninger.
3. I forhold til parkeringsmuligheter ligger utfordringen i å tilfredsstillende behovene til dem som er dårlige til bens men ikke er avhengig av rullestol.
4. Utfordring knyttet til mangel på kontaktperson for studenter med funksjonsnedsettelse på Det samfunnsvitenskapelige fakultet og delvis på Det teknisk- naturvitenskapelige fakultet.
5. Læringsmiljøutvalget bør inkluderes og holdes orientert om slike byggeprosesser, slik også tiltaksbeskrivelsen foreslår det.
6. Det er en utfordring hvordan en kan få inn pensumlitteraturlistene tidligst mulig. Det er opp til fakultetene og instituttene å ta ansvar for dette. Fristen er 1. juni og denne overholdes ikke.
7. Knyttet til problemstillinger omkring eksamen, ligger utfordringen i å ha en klarer ansvars- og rutinebeskrivelse i forhold til hvem som gjør hva, særlig på fakultetsnivå.

Til slutt

Læringsmiljøutvalgets evalueringsgruppe takker de ansvarlige for tiltakene som ble evaluert for samarbeidet ved denne midtveisevalueringen. Som det kommer frem av Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse 2006- 2008 skal denne planen sluttevalueres når perioden er over. Utfordringen for de ansvarlige parter blir derfor å møte de problemstillinger denne midtveisevalueringen har pekt på, samt å arbeide videre med de tiltak handlingsplanen vektlegger frem mot 2008.